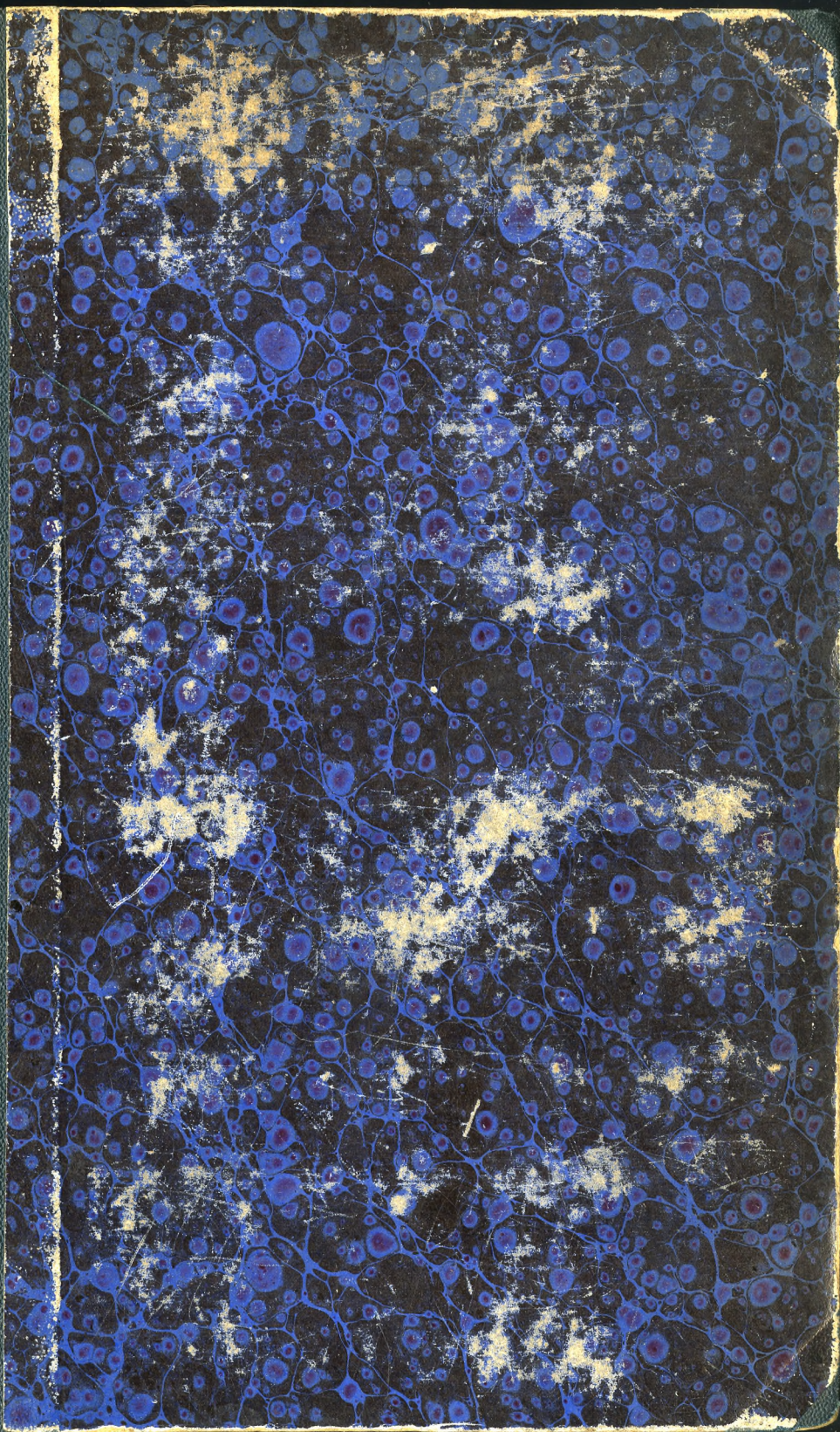

Politikai
röpiratok,

53.

53

403

VISZHANG

Dr. ROJKONSTEIN LIPÓTNAK.

A

MAGYAR IZRAELITA

1860-ban

CIMŰ RÖPIRATÁRA.

7.

NAGY J.

DEBALLAGI MÓR.

PESTEN,

NYOMATOTT ENGEL ÉS MANDELLONÁL.

1860.

libF 2 00769/180

VISZHANG

DR. BÖKONSTIN FÜRSTEN

MAGYAR ILLUMINATA

1860-61

1860-61

1860-61

PESTEN

1860-61

1860

A
PESTI IZRAELITA

MAGYARÍTÓ

E G Y L E T N E K.

HAZAFIÚI ÜDVÖZLETÜL.

Pest, 1860. nov. 25.

PESTI IRRELLTA

MAGYARŰ

EGYLETNEK

HARALDŰ DŰVŰLŰDŰ

1850. nov. 20.

Két népet ismerünk, mely a mindenség urán kívül még saját istent is tisztelt és tiszteli; és e két nép — a magyar és a zsidó.

Azok, kik mind a két népnek ellenségei, azt mondhatnák talán, hogy ez gyávaság, hogy a két nép, ezerfelől veszélyezett létele oltalmára, egy isten segélyét elégtelennek tartván, még egy képzelt isten tekintélyével is takarózik.

Hagyjuk meg ez örömet azoknak, kiknek legnagyobb élvezetük, illusioban élni a mi gyengeségeinket illetőleg.

Mi tudjuk, hogy a két nép gondolkodásmódjának ezen találkozása onnan származik, mert sok tekintetben egyenlő sors, egyenlő nézetek fejlődését eszközölte náluk.

A magyar is, a zsidó is erőszakos rázkódások által űzetett ki ősz hazájából, és kényszerült más hazát keresni: hogy a magyar a hódítás, a zsidó pedig a vendégszeretet jogát találta legalkalmasabbnak az új haza megszerzésére; hogy a magyar egy tömegben maradván, nemzetet képezett, míg a zsidó Európában, s sőt az egész világon széteszlott, ennek oka egy részt a két nép különböző jellemében, más részt azon viszonyok és kor különböző befolyásában fekszik, melyek alatt a két nép vándorlása történt.

Mindkét nép élete folytonos küzdelem volt; a magyar mindjárt letelepedése után, — valamint a jelen napokban, — mint nemzet, tömegesen küzdött azért, hogy neki az európai nemzet-családban önálló hely biztosíttassék, majd Európa civilizációját védelmezte a félhold vízárként terjedő hatalma ellen, s így a hódítás nem eléggé törvényszerű jogát, a tett hasznos szolgálat által szentesíté: a zsidó, egyenként, és mennyire szűk körbe szorított jogai engedik, testületileg is, emberi és polgári jogok teljes mértékeért küzd, és a felvilágosult korrall egyesülve, hangosan követeli, hogy a társadalom ismerje el, hogy ő is az isten képére és hasonlatosságára van teremtve.

És mivel azon hatalom, mely a magyar nemzeti, a zsidó polgári lételet megsemmisítéssel

fenyegette, a magyart illetőleg „Isten kegyelméből,“ a zsidókat illetőleg „Isten nevében“, állítja magát arra jogosultnak, csuda-e, ha a mindenség ura fogalmának ellenében, melyet ily alávalóságok köpenyéül nyilván felhasználni lehetett, saját istenét helyezte, kinek nevéből erőt méríthessen a hosszú századokig tartott küzdelemben.

Ime tehát a magyar és zsidó közt sorsrokonság, sőt az istenség fogalmát illetőleg nézetrokonság is van.

E két rokonság közül csak az elsőnek van jogosultsága, és azt a méltányosság és részvét elvére alapítván, hangosan követeli, hogy [a felvilágosodás szelleme váljék oly jerikói trombitává, melynek hatalmas hangjaira ledőljön a két nép közt minden választófal.

És ennek meg is kell történni, nemcsak a zsidók, hanem a mi saját érdekünkben is.

A zsidó érdeke kívánja, hogy a polgári jogok élvezetében a legszélesebb szabadságot nyerje; a mi érdekünk parancsolja, hogy nemzetiségünknek majdnem fél millió embert nyerjünk meg, de érdekünk kívánja ezt azért is, hogy a művelt Európa ne mondhassa rólunk, hogy vallásfelekezeti türelmetlenségből — mert én a magyar-

országi zsidót elvből magyar nemzetiségűnek tartom, s csak vallásfelekezeti különbséget ismerék el nála — a nemzet egy osztályát, alkotmányos életünk dicső jogainak élvezéséből kizártuk.

Ezek mind morális hasznok, pedig azt hiszem, hogyha a morális haszon már magában elég nem volna, találhatunk még olyat is, melynek kézzelfoghatóbb eredménye az egyesülést még kívánatosbbá teheti.

A magyarok és zsidók küzdelme, mint már említém, különböző; a magyar nemzeti jogokért, a zsidó pedig egyéni jogokért küzdött és küzd, oly egyéni jogokért, melyek az alkotmányos jogokat szerezzék meg számára.

A magyar alkotmány, mely minden kellő képességgel bíró tagjának alkalmat nyújtott, hogy a nemzet és a szeretett haza ügyei fölött hozott határozatokra befolyjon, keletkezésétől fogva, majdnem folytonos, megtámadásnak volt kitéve; és mert ez alkotmány oly drága kincse volt a nemzetnek, s annyira összenöve életerejével, hogy annak megsemmisülése a nemzet halálát okozta volna, természetes, hogy mindenki — bocsánat, kivéve a kiveendőket — és minden erejét arra használta fel, hogy az alkotmányvédők nemes seregében, legalább egy közlegényi szere-

pet becsülettel betölthessen; innen van aztán, hogy a magyar ifjuság legnagyobb része ügyvéddé képezte magát, innen van az is, hogy örökké alkotmányellenes és veszélyes állítások és törekvések cáfolatával foglalkozván, egy nemzet szónokai sem birnak oly erős dialektikával, mint a magyarok.

De míg a magyar ember, mint alkotmányos polgár, mint az alkotmány egy kiegészítő része, oly széles képzettséget szerzett, hogy e tekintetben népünket a világ legműveltebb népeivel, legalább egy fokra állíthatjuk, sőt köznépünket bátran mindenek fölé emelhetjük, más tekintetben sok oly lényeges mulasztást követtünk el, melynek hátrányait, az elmúlt 12 év erős iskolájában, nem egyszer és fájdalommal tapasztaltuk.

Kizárólag politikai és közjogi tanulmányoknak élve, elhanyagoltuk a reáltudományokat, ipart, művészeteket. Gazdászatunk, kézműiparunk a legprimitívebb állapotban volt, (e tizenkét év alatt örvendetes lendületet nyertek) gyáraink nincsenek, s midőn hiú önelégültséggel mosolygunk az ön zsirunkba fulladás, elcsépett phrasisára, nincs pénzünk, melyet befektetvén, kényesebb követeléseknek meg nem felelő termékeinket a világvásárra alkalmassá tegyük, s így a fölösleges zsírt levezetvén, azok árán magunknak finomabb szellemi csemegéket szerezzünk.

A zsidó testületileg nem küzdhetvén, egyéleg tevét, és igyekezett minél több oly tényező birtokába jutni, mely, az illető személyét, kivételesen részesítse oly jogok élvezetében, melyeket az állam-törvényhozás tőle megtagadni jónak látott.

El levén előtte zárva az út, hogy mint közjellem kifejlődhessek, egyéni jellemét igyekezett kifejteni, és e tekintetben oly fokot ért el, mint a világban — talán — egy faj sem.

Érezte szükségét, hogy befolyásra kell jutnia, s belátta, hogy e befolyás elnyerésére, körülményei közt, három tényező szükséges; pénz, pénz és harmadszor is pénz, és nem kimélt sem szorgalmat, sem eszélyességet, hogy azt minél nagyobb számmal szerezzen magának.

A hagyományos gyűlölet ellenében türelemmel fegyverzé fel magát, a sokszor vérig sértő gúnyt mosolylyal viszonzta, sokat elszenvedett, de semmi sem vala képes elmozdítani őt kitűzött céljától, a pénzszerzéstől, és azt el is érte, úgy, hogy jelenleg a pénzforgalom csaknem kizárólag az ő kezei közt van.

Ez ugyan minálunk, hol a föld birtok inkább az óriási adó, mint a zsidó uzsora által van pangásra kényszerítve, nem következett be oly mértékben, mint például Galliciában, és abban is

birunk némi garantiát, hogy nálunk a zsidó is földtulajdonos, de ez csak véletlen, és semmit sem csudálkozhatnánk rajta, ha nálunk is ép oda fejlődött volna a dolog.

Mind a két fajnak vannak tehát oly tulajdonai, melyek a másikban, ha léteztek is, de bizonyosan szunnyadoztak, mert csak kivételes esetben tűntek fel.

A zsidó nyerhet a magyartól alkotmányos jogokat, megismerkedhetik oly polgári erényekkel, melyeknek gyakorlására eddig nem is gondolhattott, s nem leszen tovább pariája a társadalomnak — a magyar, szerető karokkal ölelvén magához az eddig mostoha testvért, az nem leszen kényszerülve eltitkolni és magába zárni szerzett tapasztalásait és előnyeit, hanem — megnyilván előtte minden út, hogy tehetségeit a haza javára szentelhesse, s nem levén többé érdeke az, mi a nem zsidónak épen érdekeivel jó összeütközésbe —, nyilvánítja azokat, és ha, mint reménylem, a polgári házasság az utolsó válaszvonalat is eltörli, s a zsidó jó tulajdonai nemcsak nyilvánulás, hanem a legtermészetesebb procedura, a vérvegyülés által átszármaznak a magyarba, és viszont, akkor reménylem, senki sem fogja tehetni azon szemrehányást, hogy míg a zsidó Franciaországban francia, Angolhonban angol, Olaszhonban

olasz, Belgiumban belga, egyedül csak Magyarországon nem magyar.

Egyesüléstünket tehát morális és anyagi érdekek követelik.

Egyestüljünk tehát.

Én nem állítom, hogy az eszélyesség a gyöngébbnek parancsolja, hogy az erősebbhez közeledjék; azt sem tagadom, hogy a méltányosság és gyöngédség azt kívánják, hogy az erősebb e közeledést lehetőleg könnyítse igyekezzék: de azt határozottan merem állítani, hogy csak kölcsönös bizalom és engedékenység szülheti itt azon jó eredményt, mely után mindkét fél jobbjai rég óta óhajtoznak.

Azért: a magyarok közül az, ki olyat táplál, hagyjon fel indokolatlan gyűlöletével a zsidók ellen: a zsidó pedig vetkezze le orthodoxságát és elzárkózottságát.

A magyar adja szívesen a mit ad, és a zsidó fogadja azt épen úgy, és minden utógondolat nélkül.

A magyar ne követeljen hálát azért a mit adott, a zsidó pedig ne gondolja, hogy azt neki *csupa* kötelezettségből adták, hanem ismerje el,

hogy abban jelentékeny része van a testvéri szeretetnek is.

És mikor ez így lesz, mikor az alkotmányos Magyarhonban nem lesz polc, melynek elérésében a zsidót vallása gátolná, midőn a társadalmi előítéletek válaszfala leomlik, akkor, mint már mondám, magyar lesz Magyarhonban is a zsidó, vagy ha nem, akkor megérdemli, hogy az emberiség által feltalált legrettenetesebb büntetéssel, — határtalan megvetéssel lakoljon büneért.

Én pedig leteszem tollam, és szivemből mondom: „úgy legyen,“ és óhajtom, hogy mielőbb rámondhassuk — „úgy van.“

hogy abban jelentékeny része van a testvéri szer-
tevelnek is.

És akkor az így lezart, amikor az elzárta-
nyos Magyarországon nem lehetett volna
előzékeny a szerződés aláírása, minden a tár-
sadalom elítélésére valószínűleg akkor, mint
a szerződés, magyar lesz Magyarországon is a
széles érzés és az akkor megismerem, hogy az
emberiség által felidézett lezárta szerződés
társadalmi - gazdasági megújulásra valóban
nem.

És akkor az így lezart, amikor az elzárta-
nyos Magyarországon nem lehetett volna
előzékeny a szerződés aláírása, minden a tár-
sadalom elítélésére valószínűleg akkor, mint
a szerződés, magyar lesz Magyarországon is a
széles érzés és az akkor megismerem, hogy az
emberiség által felidézett lezárta szerződés
társadalmi - gazdasági megújulásra valóban
nem.

DE BALLAGI GEZA

[Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page]

Imprimatur

ANDRÉ LE PROCEDE

MARX H. H. H. H.

CHATELAIN

1850

PARIS

